1

عهدنامهٔ همایون

توکلت علی الله

2

٤٨ دولت علیه مك زیر حكمنده اولان كرك اهل اسلام وكرك رعایادن هر كیم اولور ایسه
فرانچه وی آلاصل اولان فرانچه قونسلوسلرینی مادام ترجمانلری بولنه بالنفس مرافعه یه
جبر ایتمیوب قونسلوسلرینك تعیین ایلدكلری ترجمانان ایله حین اقتضاده مرافعه
اولنه لر

٤٩ فرانچه قونسلوسلری وفرمانلی اولان وكیللری از قدیم معتاد اوزره ساكن اوله كلدكلری
یرلردن رسم اوزره بیراقلرینی دیكمكده ولات وحكام وسایر ضابطان طرفلرندن
ممانعت اولنمیه

٥٠ قونسلوس قپولرینك امنیتی ایچون قونسلوسلرك التماس ایلدكلری یساقچیلر
تعیین اولنمسی جایز اوله وبو مقوله یساقچیلر اوطه باشیلری وسایر ضابطلری
طرفلرندن صیانت وحمایت اولنوب وبو خصوص ایچون یساقچیلردن
بر درلو ویركو وعبودیت طلب اولنمیه

٥١ قونسلوس وترجمان وسایر فرانچه لویه تابع اولنلر كندو استعماللری ایچون
ساكن اولدقلری اولرینه اوزم كتوروب شیره صقدقلرنده وآخر طرفدن
ذخیره لری اولمق اوزره كندولره كلان خمرك نقل وادخالنده یكیچری اغاسی
وبوستانجی باشی وطوپچی باشی وویردكان وسایر ضابطان طرفلرندن بر درلو
ویركو ورسم طلب اولنمیوب بو خصوصده سلاطین ماضیه دن ویریلان
والی آلان ویریله كلان اوامرك مفهوماتی اوزره عمل اولنه

٥٢ قونسلوسلری و تجارلری سایر ملل نصارا قونسلوس و تجاری ایله بینلرنده نزاع واقع
اولدقده طرفینك رضا و طلبلریله دعوالری آستانهٔ سعادتمده مقیم ایلچیلرینه
حواله اولنمغه جواز ویرلیوب و مادام مدّعی و مدّعی علیهمك رضالری اولمیه بو
مقوله بینلرنده اولان دعوای ولات و حکّام و قضات و ضابطان و کمرك امناسی
بونلری استماع ایدرز دیو جبر ایلمیه لر

٥٣ فرانچه تجارندن و فرانچه لویه تابع اولنلردن برینك افلاسی ثابت و ظاهر اولدقده
آلهجقلری اولنلر قلان اشیاسندن بورجی ادا اولنوب داینك النده ماداکه
فرانچه ایلچیلری و قونسلوسلری و ترجمانلری و سایر فرانچه لولردن برینك ممهوریه
تکفل سندی اولمیه او بابده فرانچه ایلچیلری و قونسلوسلری و ترجمانلری و سایر
فرانچه لولر تضمین ادّعاسیله مؤاخذه اولنمیه

٥٤ قورسان اشقیاسنك و سایر دولت علیّه مه خصومت اوزره اولنلرك طرفلرندن
ممالك محروسهم سواحلندن برینه ایصال خسارت کورینور ایسه او خصوصده
مقدّما ویریلان اوامرده مفهوملری اوزره فرانچه قونسلوسلری و تجاری رنجیده
و تعدّی اولنمیه لر و ازباندید تعبیر اولنان اشقیادن طرفینك صیانت
و امنیتی او مقوله اشقیانك معلوم اولملرینه دخی توقف ایتمکله فی الجمله
بلنملریچون فیمابعد غرب اوجاقلرینك و سایرلرك قورسان سفینه لری

دولت علیه ممالک اسکله لرینه کلدکلرنده حکام و ضابطان طرفلرندن یول کاغدلرینه
دقت ایله نظر اولنوب بو خصوصده مقدما ویریلان اوامر کما فی الاول مرعی طوتیله
و لکن شول شرطیله که دولت علیه ممالک اسکله لرینه فرانچه بیراغیله کلان سفائن
دخی صحیح فرانچه لو اولدقلری فرانچه قونسلوسلرندن کذلک دقت ایله نظر
و بیان اولنوب بو وجه محرر بعد التفتیش کلان سفینه نک کیفیتنی امنیت
طرفین ایچون کرک ذکر اولنان حکام و ضابطان و کرک فرانچه قونسلوسلری
بربرلرینه لساناً و بالاقتضا تحریراً اخبار ایلیه لر.
٥٥ دولت علیه م ایله فرانچه دولتی ما تقدمدن مصافات و موالات اوزره اولوب
بتخصیص بو اثناده وقوع بولان مصالحه لرده حشمتلو فرانچه پادشاهنک
و دولتنک سعی بلیغی دزکار اولمق حسبیله بعض مناسب اولان خصوصلرده
مساعده اولنمق تأکید موالاته دلالت و بوندن بویله دخی ابقای مراسم
مصافاته باعث و بادی اوله جق حالت اولمغله اتمدی فرانچه اسکله لرندن
تحمیل و صحیح فرانچه سفینه سی و بیراغیله و صحیح فرانچه تجارتی دفتریله آستانهٔ
سعادتمه کلوب و آستانهٔ سعادتمدن کذلک صحیح فرانچه سفاینیله فرانچه
مملکتنه کیدن اشیادن رسم کمرک و سلامت اقچه سی مقدما ویریلان
عهدنامهٔ همایون موجبنجه ادا اولندقدن صکره بو مقوله اشیا فرانچه لو ایله
اجزاء بیننده بیع و شرا اولندقده بو دخلو بهانه ایله رسم مصدریه

طلب اولنمامق اوزره یالکز مصدریه مد مادّه‌سی معاف و معفوّ اولمشدر

٥٦ فرانچه تجاری والکا تابع اولنلر کندو مملکتلرندن تجارته متعلق اشیا اکمق اوزره ممالک

محروسه‌مه کتوردکلری و بوندن اول برن آلوب کوتوردکلری امتعه ایچون یوزده اوچ رسم

کمرک ویرملرینه مساعده اولنمغله مقدّما ویریلان عهدنامه همایون موجبنجه پنبه و رشته پنبه

و سختیان و بال مومی و کون و ایپک مقوله‌سندن بشقه اونه‌دن برو سفینه‌لرینه تحمیل

و ممنوعاتدن ماعدا آلوب ولایتلرینه کتورمک اوزره کمرک امناسنک تعریفه تعبیر ایدکلری

ممهور دفترلرنده تصریح اولنان اشیا و امتعانک دخی رسم کمرکلری عهدنامهٔ همایون

موجبنجه ادا اولندقده وضع و تشخیص اولنمغه تعرض اولنمیه

٦٧ فرانچه تجاری عهدنامهٔ همایون موجبنجه یوزده اوچ کمرکلرین کمرک امناسنه ادا و معتاد اوزره

ادا تذکره‌سن اخذ و ارائت ایلدکلرنده معتبر اولوب تکرار رسم کمرک طلب اولنمیه

و کمرک امناسنک بعضیلری طمعلرندن ناشی صورتاً یوزده اوچ و معنیً ازدیاد اخذندن

خالی اولمدقلری و امتعه‌نک قیمتلرنده دخی تفاوت و قوعی دزکار اولدیغنه

بناءً استانبول کمرکنلنه تعریفه تعبیر اولنان دفترنده یلوقه امناسنک و کذلک

بعض اسکله‌لرده و حلبده اولان تعریفه‌لرده مذکور امتعه‌نک کمرکلری یوزده

اوچری تجاوز ایلدیکی انها اولنمغله فیمابعد کتوردکلری یلوقه‌نک کمرکی عهدنامه

همایو موجبنجه یوزده اوچری تجاوز ایتمامک اوزره و قطع نزاع ایچون تعریفه‌لر

تصحیح اولنمق جایز اوله و کتوردکلری اشیالرینی دخی دولت علیه‌م رعایاسندن

و تجارندن دیلدکلرینه بیع و فروخت ایتمک مراد ایلدکلرنده بز الورز دیو اخذلر
تعرض و نزاع ایلمیه لر

٥٨ فرانچه تجارینک کرک فرانچه و کرک تونس طرفلرندن کتوردکلری فس ازمیره دخل اولدقده ازمیر میوه کمرکی امینی فسلرک کمرکنی بن آلورم دیو هر بار نزاع ایدر ایمش بو ماده بر حسن قالبه افراغ اولنمق لازم کلمکله فیمابعد فرانچه تجارینک کتوردکلری فس مادامکه ازمیرده فروخت اولنمیه امین مذکور طرفندن کمرک مطالبه اولنمیه و اکر ذکر اولنان فس آنده فروخت اولنور ایسه بر وجه معتاد رسم کمرکی امین مزبور طرفندن آلنه و اکر سالف الذکر فس آستانه یه کلور ایسه بیوک کمرک امننه معتاد اوزره رسم کمرکی ادا اولنه.

٥٩ فرانچه تجاری ممنوعاتدن ماعدا تجارته متعلق اشیالری ایله ممالک محروسه مدن براً و بحراً و کذلک طونه ایله نهراً دوستلق اثناسنده مسقو و اورس و غیری مملکتلره کیدوب و ذکر اولنان یرلردن ممالک محروسه مه کتوروب بیع و شرا ایلدکلری اثناده سایر مستأمن طایفه سندن ویریله کلان کمرک و رسم هرنه ایسه بونلرک طرفندن دخی ادا اولندقده بیوجه مداخله اولنمیه

٦٠ اصحاب اغراضدن بعضیلری فرانچه تجارینه خلاف عهدنامهٔ تعرض مراد ایدوب و اجرا ایده مدکلرندن ناشی تجار مرقومه نک تجارتلرینه خلل ویرملریچون وقت وقت بلا صلاحیت سمسارلرینه تعدی ایلدکلری انها اولنمغله

فرانچه تجارینك مصالحی ایچون تجار بیننده واروب كلان سمسارلره بر وجهله تعدی اولنمیوب
استعمال ایلدكلری سمسارلرنه ملتدن اولور ایسه كمسنه جبراً ممانعت و مداخله
ایلمیه

و یهودی طایفه سندن و سایرلردن بعضیلری سمسارلغه وارث اولمق ادعاسنده
اولدقلرنده فرانچه تجاری دیلدكلری كمسنه لری استخدام ایدوب و خدمتنده بولنانلری
طرد و یاخود رد اولدقلرنده یرلرینه كلنلردن خلاق معتاد كدیك و حصه طلب
ایلمیه لر خلافنه حركت ایدنلرك حقلرندن كلنه فرانچه

٦١ فرانچه سفاینه تجارته متعلق تحمیل اولنان اشیادن فرانچه ایلچیلرینه و قونسولرینه
قونسولاتو رسم و بایلاج تعبیر اولنان عواید ایدا اولنمسی ایچون بوندن اقدم عقد
اولنان موادده اكرچه تصریح اولنمشدر لكن بو خصوصده دولت علیه م تجارندن
و رعایاسندن رسم مرقومك اداسنه تعلل و معارضه اولندیغی انها اولنمغله
دولت علیه م تجاری و رعایاسی طرفلرندن فرانچه سفاینه تجارته متعلق
تحمیل اولنوب كمرك آلنه كلان اشیادن حین مقاوله ده نول سفینه یه
داخل اولمیانلرینك بر موجب عهدنامه قونسولات رسم ادا اولنمدقجه
اشیای مرقومه كمركدن اخراج اولنمامق اوزره موكد امر و تنبیه اولنه

٦٢ - ممالك محروسه مده میوه مقوله سنك كثرتی اولمغله قورومش انواعنك
كثرتی سنه لرنده سنه ده بر دفعه فرانچه دولتندن ایكی یا اوچ قطعه

سفاین کلوب ذکر اولنان میوه‌دن یعنی انجیر و قورو اوزم و فندق و اکا مانند
میوه انواعندن هرنه ایسه اشترا و کمرکلرین عهدنامه همایون موجبنجه
ادا و بعده سفاین مذکوره‌یه تحمیل و نقل اولنملرینه ممانعت اولنمیه
فرانچه سفاینی قبریس جزیره سندن و دولت علیه‌مه تابع اولان سایر
اسکله‌لردن مسلمین الدیغی اوزره توز اشترا و تحمیل ایلمک مراد ایلدکلرنده
حکام و ولاة و قضات و سایر ضابطاندن ممانعت اولنمیوب بوندن اقدم
ویریلان و بو دفعه تجدید اولنان عهدنامهٔ همایونم موجبنجه تحمی قلنه‌لر
فرانچه تجاری و اکا تابع اولنلر فرانچه ایلچیلرینک و قونسلوسلرینک اعلان ٦٣
کاغدی اوزره یدلرینه آلدقلری مرور نامه‌لر ایله یوریوب و امنیت
و راحتلری ایچون قاعدهٔ مملکت اوزره کسوه کیوب ممالک محروسه‌مده
کار و کسب ایلدکلرنده اومقوله کندو حاللریله کزنلر جزیه و سایر
تکالیف ایله رنجیده اولنمیوب و عهدنامهٔ همایون موجبنجه کمرکه
متعلق اشیالری اولور ایسه بر وجه معتاد کمرک رسمنی دخی ویردکلرنده
مرور و عبورلرینه ولاة و حکام و ضابطان مانع اولمیه‌لر و بر وجه
محرر یدلرینه ویریلان اعلان کاغدلرینک مفهومی اوزره اقتضا
ایدن یول کاغدلری کندولرینه ویریلوب و امنیتلری خصوصنده
ممکن اولان اعانت ایله معاونت اولنه‌لر

٦٤ فرانچه تجارینك ویرافی آلتنده اولنلرك ممالك محروسه‌مه كتوردكلری وآلوب
كوتوردكلری آلتون وكمش سكه‌دن رسم وكمرك آلنمیوب ویدلرنده اولان
سكه‌لرینی دولت علیه‌مك سكه‌سیله تبدیل ایلمكه جبر اولنمیه‌لر

٦٥ فرانچه‌لودن وبیراقلری آلتنده اولنلردن بری قاتل اولوب ویاخود بر غیری جرم
ایدوب وشریعت شریفه طرفندن رؤیت اولنمق مراد اولندقده دولت
علیه‌مك قضاة وضابطانی بوكونه اولان دعوای بولندقلری محلده
ایلچیلرینك ویاخود قونسلوسلرینك ویا وكیللرینك مواجهه‌لرنده استماع
وشرع شریفه یدلرینه ویریلان عهدنامهٔ همایونمه مغایر اولماق ایچون
طرفیندن دقت ایله تفتیش وتفحص اولنه

٦٦ طرف میریدن ویاخود دولت علیه‌مه تابع تجار وسایره‌دن فرانسز اوزرینه
تحریر اولنمش پولیچه تعبیر اولنان كاغدلر كلوب اوزرلرینه تحریر اولنمش
فرانچه‌لو واندن تابع اولان كمسنه‌لر قبول ایلمدكلری حالده بر وجه شرعی
اداسنه جبر اولنمیه‌لر وذكر اولنان پولیچه قبول اولنمدیغنی مشعر كاغد
ویریلوب پولیچه كاغدینی ویرندن اقچه‌سنی طلب وتحصیلنده دولت علیه‌مده
اولان ایلچی وكذلك اول محلده بولنان قونسلوس ممكن مرتبه سعی ایلیه

٦٧ فرانچه لودن ممالك محروسه مده متمكن اولنلر اكر متاهل و اكر بكار دركيملر ايسه جزيه مطالبه سيله رنجيده اولنميه لر

٦٨ فرانچه تاجرلرندن و اهل حرفت و ضابطلرندن و ملاحلرندن بري اسلامه كلوب كندو متاعندن غيري يدنده فرانچه لويه تابع اولنلرك اشياسي اولديغي ثابت و متحقق اولور ايسه اولدن (١) ايلچيلرينه و قونسلوسلرينه بولنمدقلري محلده سنده لريله واران ادملرينه دفع و تسليم ايتدريله

٦٩ فرانچه تجارندن بري برطرف عزيمت ايلمك مراد ايدوب ديني ايچون ايلچيلري ويا قونسلوسلري اكا كفيل اولدقده اداي دين ايله دبو بونلردن آليقو نلميه وكندولردن درت بيك اقچه دن زياده اولان دعواي معتاد اوزره و عهدنامهٔ همايون موجبنجه آستانهٔ سعادتمه حواله اولنه

٧٠ طرف محاكمدن و دولت عليه م ضابطاني جانبلرندن و اهل عرف طايفه سندن فرانچه لو اولنلرك ساكن اولدقلري خانه يه بلا موجب جبراً دخول اولنميوب خانه سنه دخوله حاجت مس ايلديكي حالت ايلچي و قونسلوس بولنان برلردن انلره اخبار و طرفلرندن تعيين اولنان آدملر ايله اولديغي محلده واريلوب بوخصوصده خلافنه حركت ايدر ايسه بعد التحقق تأديب اولنه لر

٧١ فرانچه تجاري ايله آخرك بيننده وقوع بولوب بردفعه شرعله فصل و حكم و حجت اولنمش ماده لرينك ولاة و قضاة و ساير ضابطان طرفلرندن

(١) او كونه اشيا اصحابنه ويرلك اوزره بولنديغي محلده

تکرار استماع وحل اولنمسی خصوصی اراده و بالدفعات واقع اولوب
بو تقدیرجه اوکونه فصل اولنان دعوالرن امثالری اولمدیغندن ماعدا
بو محلده فصل اولنان دعوانک ینه اول محلده خلافنه حکم اولنور ایمش
دیو انها اولنمغله بر وجه محرر فرانچه تجاری ایله آخرلری بیننده ظهور ایدوب
بر دفعه شرعله فصل و حکم و حجت اولنمش دعوای اول محلده کورلمیوب
وتکرار رویت اولنمق استدعا اولنور ایسه فرانچه ایلچیسنه اخبار اولنمقدن
و ایلچی مومی الیهک قونسلوسندن و مدعی علیهدن جوابی وکیفیت احوالک
صحتی خبری کلمکسزین ادعا و مدعی علیهی احضار ایچون امر شریف ویرلمیوب و مباشر و چاوش دخی کوندرلمیوب
اوکونه خصوص استفهام و اعلام اولنمغه وفا ایده جک وقت تعیین اولنق
جایز اوله. بو کونه دعوانک تکرار استماعی فرمان اولنور ایسه درعلیه مده
رویت وقطع و حسم اولنمسنه دقت اولنوب و بو بابده فرانچه لویه تابع
اولنلرک بالنفس کلملری ویاخود یرلرینه وکیل شرعی نصب ایلملری جایز اوله
دولت علیه مه تابع اولنلر فرانچه لو ایله دعوای صددنده اولدقلرنده
مدعیلرک شرعی سندات وتمسکاتری اولمدقچه دعوالری استماع
اولنمیه ٧٢
ظهور ایدن دعوای ایچون خرج و صرف اولنان احضاریه و رسوم عادیه ٧٣
دعواسی مشروع و ادعایه صلاحیتی معلوم اولان کمسنه دن اخذ واستیفا اولندیغی

حالده دعوایه صلاحیتی اولمیان اشرا مقوله‌سی اویله بلا مصرف ادعا
و افترادن خالی اولمازلر دیو ایراد اولنمغله فیمابعد ذکر اولنان خرج و مصرف
بلا صلاحیت و بلا وجه شرعی دعوای ایدوب خلاف شرع حرکت دیو
و تعدی یه جسارت ایدنلرك طرفندن اخذ و استیفا اولنمغله رخصت
ویرلمك جایز اولیوب و نکو فرانچه‌لو و انلره تابع اولنلرك دولت علیه‌مه
تابع کمسنه‌لرده و رعایاسنده واقع اولان آله‌جقلری دعوای اولندقده
حکم اولنوب حاصل اولان اقچه‌لرندن خرج محکمه‌لری و کذلك مباشریه
و احضاریه‌لری دخی عهدنامه قدیمه موجبنجه یوز غروشده ایکیشر غروش
آلنوب زیاده طلبیله رنجیده اولنمیه‌لر

٧٣ دولت علیه‌مك معتاد اوزره اسکله‌لرینه فرانچه سفاینی یناشد قلرنده
دوستلق معامله‌سی اولنوب یالکز کفاف نفس ایچون ماکولات و مشروباتینی
بالتدریج اقچه‌لریله آلوب بو مقوله اولان ماکولات و مطبخ ذخایرینك بیع
و شراسنه و تحمیل اولنمسنه ممانعت اولنمیوب و بو بابده رسم و ویرکو
دخی طلب اولنمیه

٧٤ دولت علیه‌مك بالجمله اسکله و لیمان و سواحلنده فرانچه سفاینی
قپودانلری و دیکرلری اقتضا حسبیله سفینه‌لرینی یاغلمق و قلفات

وتعمیر ایتمك لازم كلدكده قلفات وتعمیر ایچون صرف اولنه جق روغن و زفت
وقطران وقلفات لازمه سنی وعمله یی اقچه لریله آلملرینه وطوتملرینه ضابطان
طرفلرندن ممانعت اولنمیه وممالك محروسه یه كلان فرانچه سفاینندن برینك
ادواتنه آفت اصابت ایدرایسه انجق او سفینه ایچون دیرك وسرن
ولنكر وخلط ویلكن بزی ودولك كواسته سنی دخی اقچه لریله المغه رخصت
ویریلوب بو خصوصلر ایچون ویركو طلب اولنمیه وفرانچه سفاینی وارد قلری اسكله لرده
ملتزم ومتسلم وسایر ضابطان وجزیه دارلر طرفندن جزیه بهانه سیله آلیقونمیوب
یولجیلرینی تعیین اولنان محله كوتوره لر لكن دونلرنده جزیه كذار رعایه بولنور
ایسه انلر دخی اداسی لازم كلان جزیه لرین شروطی اوزره محلنه ویروب بو وسیله ایله
جانب میری یه عذر اولنمیه

٧٥ دولت علیه مك اهل اسلام ورعایاسی ممالك محروسه م اسكله لرینك بریسندن
اخر اسكله یه نقل ایلمك ایچون فرانچه سفاینه تجارته متعلق اشیا وضع
ایدكده ممانعت اولنمیه لكن دولت علیه مه تابع اولنلر بعض فرانچه
سفاینینی استیجار ایلدكلرنده وقت وقت اشتلی داهده ذكر اولنان

سفینه‌یی ترك ایدوب قول و شرطده اولنان اجرتی ویرمکده تعلل ایتدکلری

دخی انها اولنمغله او مقوله استیجار اولنان سفاینی بلا عذر شرعی اثنای

راهده مستأجرلری ترك ایدرلر ایسه سفاینك قپودانلری ایله اجارهٔ صحیحه‌دن

باتمسك مسمّا تسمیه اولنوب نول سفینه تعبیر اولنان اجرت مسمّانك بالتمام

ادا اولنمسی قضاة و سایر ضابطان طرفلرینه امر و تنبیه اوله

٧٦ ولاة و حکّام و قضاة و کمرك امناسی و ویودکان متسلّم و ضابطان و اعیان

و دیت و ایش ارلری و سایر یرلردن عهدنامهٔ همایونمه مغایر حرکت اولنیوب

و طرفیندن خلاف عهدنامهٔ همایون قولاً و فعلاً تعدی ایدر اولور ایسه فرانچه‌لو

اولندرهٔ قونسلوسلری و ضابطلری عهدنامهٔ همایون موجبنجه مقرلرندن کلدکلری کبی

دولت علیه‌مه تابع اولنلردن ظهور ایدن تعدیات دخی فرانچه ایلچیلری و قونسلوسلری

جانبندن عرض اولندقده حقیقتنه بعد تحصیل الاطلاع اقتضاسنه کوره

او مقوله‌لرك مقرلرندن کلنمك اوزره امر و فرمان صدوری جایز اوله

٧٧ دولت علیه‌مك سواحلنه فرانچه سفاینندن بری واروب قضاءاً قره‌یه

دوشر ایسه اشیاسنی تخلیص ایچون هر وجهله معاونت اوله و قره‌یه دوشن

سفینه تعمیر اولنمسی ممکن اولدقده یاخود بر آخر سفینه یه تخلیص اولنان اشیاسنی
تعیین اولنان محله کوتورمک ایچون تحمیل ایلدکده مادامکه اول محلده بیع و شیرا
٧٨ ایتمیه کمرک و بر دورلو رسم طلب اولنمیه قپودان پاشا و میری قالیونلر قپودانلری
و بکدری بکلری و فرقته قپودانلری و سایر دولت علیه مک سفاینی و با خصوص
مصر اسکندریه سنه تجارت ایدن سفاین فرانچه سفایننی خلاف عهدنامهٔ
همایون یوللرندن آلیقومیوب و دخل و تعرض ایتمیوب و بر دورلو بهانه ایله جبرا
هدیه طلب اولنمیه جغندن بشقه فرانچه لونک کرک جنک و کرک تجار
سفاییننه بو روی دریاده راست کلدکلرنده بر معتاد قدیم طرفیندن
٧٩ دوستلق معامله سی اظهار اولنه میری قالیونلری بکدریلر و سایر سفاین
سلطانیه یی فرانچه لونده تجار سفینه لری کوردکده اوته دن برو معتاد اولان
اکر املرینی ایلمک نیتنده ایکن بعض بحسب الاقتضا فلقه لرینی عجالةً ایندره میوب
و سفاین مرقومه یه درحال وارمدقلری حسبیله تعدی اولنورلر ایمش مادامکه
معتاد اوزره حرکته عزیمتلری متعین اوله کچ کلدیکز دیو تعدی اولنمیه و فرانچه

سفاینی لیمانه یوجه ایلقوتیلیوب وجبراً فلقه لرینی و تکیجیلرینی آلیوب خصوصا
اشیا ایله مملو اولان سفینه لری ایلقوندیغی حالده عظیم ضرر ایتمکدن ناشی من
بعد بو مقوله حرکته جواز ویرلمیه و ذکر اولنان میری سفاین ضابطانی فرانچه لو
ساکن اولدقلری اسکله لره واردقلرنده لوندات و نفراتی مرقوملره ضرر و تعدی
ایلمامک ایچون اول محلده کفایت مقداری نفر ضابطلر ایله اخراج و فرانچه لونک
محافظه سی وتجارتلرینک امنیتی ایچون قوللق بکلمکه تعیین اولنوب و فرانچه لولر
قره یه چیقدقلرنده دخی قلاع و اسکله و سایر قره ضابطانی طرفلرندن خلاف
شرع و قانون بر دلو تعدی اولنمیه لر و بو خصوصلرده خلاف عهدنامهٔ همایون
حرکت وقوع بولوب تشکی اولنور ایسه اول مقوله تعدی ایدنلرک بعد التحقق
بحکم حقلرندن کلنه و فرانچه لو طرفلرندن دخی دوستلغه منافی ناملایم حرکته
٨٥ بر دلو رخصت کوسترلمیه میری طرفندن بحسب الاقتضا فرانچه سفاینندن
بعضیلری استیجار اولنمسنه حاجت مس ایلدکده بو خصوصده مأمور
اولان حکام و سایر ضابطان ایلچی و قونسلوس بولنان محللرده انلره خبر
ویروب انلر دخی مناسب کوردکلری سفاینی تعیین و بولنمیان محلده

رضالریله استیجار ایدوب بو بهانه ایله بالجمله فرانچه سفاینی الیقونیلوب ویوکلو
٨١ اولان سفاینڭ یوکنی اخراج ایلمکه جبر و تعدی اولنمیه غرب اوجاقلرینڭ قورسانلری
خصوصنده عهدنامۀ همایونمده مذکور اولان مواد مرعی و معتبر طوتیلوب بالدفعات
مساعده اولنمشیکن مرقوم قورسانلر فرانچه لونڭ تجار سفاینینه دوی دریاده راست
کلدکلرنده تعدی ایلدکلرندن ماعدا اوغرادقلری اسکله لرده بولنان فرانچه قونسلوسنه
و تجارینه دشنام و تعدی ایدرلر دیو انها اولنمغله بوندن صکره مقوله اوضاع ناهموارلری
واقع اولور ایسه دولت علیه مڭ ولاة و حکامی و سایر ضابطانی طرفلرندن فرانچه
قونسلوس و تجاری حمایت و صیانت اولنوب و فرانچه ایلچیسنڭ و قونسلوسنڭ
صحیح فرانچه سفینه سیدر دیو شهادت ایتدکلری سفینه لر دولت علیه مڭ
قلاع و اسکله لری آلتنه واردقلرنده ذکر اولنان قورسانلر طرفلرندن اخذ و استرقاق
اولنمسی هر وجهله منع و دفع اولنوب و طوپ آلتنده سفینه آلنمیه و
دولت علیه مڭ ولاة و حکام اولدقلری یرلرده ذکر اولنان قورسانلردن
فرانچه لویه ایصال خسارت اولنور ایسه وقوع بولان ضرر و زیان کندولردن

تضمین اولنوردیو ترهیب ایچون مؤکّد امر و فرمان صدوری جایز اوله بوندن اقدم

٨٢ و عاد تجدید اولنان موادده مذکور اولدیغی اوزره فرانچه لویه تابع اولان راهبلرده

قدس شریفده واقع ضبط و تصرفلرنده بولنان محلّلر مرور ازمان ایله خرابه

مشرف اولمق احتیاطی ایچون تعمیره محتاج اولدقده استانهٔ سعادتمده مقیم

فرانچه ایلچیسنک التماسیله مساغ شرعی اوزره تعمیر اولنمسی بابنده اقتضا

ایلیان اوامرك صدوری جایز اولوب و فرمانی اولان خصوصده ولاة و قضاة و حکّام

و سایر ضابطان طرفلرندن بر دورلو ممانعت اولنمیه و ذکر اولنان محلّلر ایچون ضابطاندن

مخفی تعمیر اولنمش دیو سندده برقاچ دفعه یوقلمه اولنوب راهبلری تجریم اولنورایمش

بنأً علیه اول طرفده بولنان ولاة و حکّام و قضاة و سایر ضابطان جانبلرندن

قبر عیسی تعمیر ایدلکری محلك کلیساسی و سایر کلیسا و زیارتکاهلری سنه ده

فقط بر دفعه یوقلمه اولنه و ممالك محروسه مده بولنوب فرانچه پادشاهنه

تابع اولان پیسقیوسلری و راهبلری کندو حاللرنده اولدقچه محمی قلنوب

و يدلرنده اولان كليسالر و ساير ساكن اولدقلری محللرده معتادلری اوزره آيينلرینی
اجراسنده ممانعت اولنمیه و اهل ذمت رعایا فرانچه لو ایله بیع و شیرا و مصالح
اخری ایچون بر برلرینه آمد شد ایلدکلرنده اول مقوله آمد شد ایچون خلاف شرع
شریف رنجیده و تعدی اولنمیه لر و بوندن اقدم عقد اولنان موادده غلطه ده
اولان بیمارخانه لرنده کندو حاللرنده انجیل تلاوت ایلدکلرنده رنجیده اولنمیه لر
دیو تصریح اولنوب و لکن اجرا اولنمامغله ذکر اولنان بیمارخانه بوندن صکره وجه
شرعی اوزره نه محلده اولور ایسه عهدنامهٔ قدیمه موجبنجه کندو حاللرنده
٨٣ انجیل تلاوت ایلدکلرنده رنجیده اولنمیه لر و دولت علیه ملك فرانچه دولتنه سایرلردن
زیاده قدیمی دوستی اولوب وجه لایقی اوزره کندوسنه معامله اولنمق ایچون
سایر مستأمنلر اولان مساعده و رعایت فرانچه پادشاهنك رعایاسی حقنده
٨٤ دخی مرعی و معتبر طوتیله فرانچه لونك كرك ایلچی و قونسلوس و ترجمانلری و كرك
انلره تابع اولان تجار و هركارلری و كرك فرانچه لو سفاینی اعمال ایلیان
قپودان و ملاحلری و كرك رهبان پسقپوسلری مادامکه کندو حاللرنده یوریوب

دوستلق مراسمنه و صداقت لوازمنه خلل کتوره جك حرکتدن مجانبت

اوزره اولار اشبو عتیق وجدید عقد اولنان موادّ فیمابعد طوایف اربعهٔ

مذکوره نڭ حقلرنده مرعی و معتبر طوتیلوب مواد مرقومه نڭ مفهوماتنه

مغایر مقدّم و مؤخر تواریخ ایله امردخی ابراز اولنور ایسه عهدنامهٔ همایون

موجبنجه بلا اعمال محللری رفع و ترقین اولنه

دولت علیه موهبت نمودم فرانچه لو ایله مقدّما معقود اولان موادّ مسالمه یی ۸۵

حالا تجدید و بوندن بویله دخی ایفای مراسم خلوص ایچون بعض اقتضا ایلیان

مناسب مادّه لری ضمّ و تأکید ایتمکله فیمابعد عهدنامهٔ همایونمڭ شروط

و قیودینه رعایت و خلافنه حرکتدن مجانبت اولنمق اوزره دولت علیه مڭ

معین اولدن اسکله لرنده وسایر اقتضا ایدن محللرنده واقع بالجمله حکّام

و ضابطانه تنبیهات اکیده یی حاوی اوامر علیّه اصدار و ارسال و

محاکمده سجلاّته قید واثبات اولنمغه مساعدهٔ علیّه ارزانی قلنه ایمدی

دولت روز افزون خلافت دستگاه و سلطنت موهبت نمون

شوکت پناه حضرت حشمت مآب مشار الیه فرانچه پادشاهی جنابلری و اعقاب

خصوصیت انتسابلری طرفلرندن مادامکه اظهار مراسم صدق و ولا و

ابراز لوازم عهد و فا معاملاتنه مداومت و مواظبت اولنه

جانب همایون شهنشاهانه مزدن دخی عهد و میثاق و پیوند سوکند خسروانه مزایله

تأیید روابط وثاق ایدرمکه من بعد طرف کامل الشرف پادشاهانه و کذلک

اخلاق تصفت اتصاق ملوکانه مزدن و وزرای عالیمقام و میرمیران کرام

و بالجمله شرف عبودیتمز ایله مستسعد و مشرف اولان خدام والا مقاممزدن سرمو

خلافنه بر درلو جواز و رخصت ویرلمیوب طرفیندن دائما تأکید اساس موالات

و تشیید بنیان خلوص مصافات ایچون اشبو عهدنامهٔ همایون عنایتمشحونمزک

مضمون منیف اطاعت ردیفی موجبنجه عمل و حرکت اولنه

تحریراً فی الیوم الرابع من شهر ربیع الاول سنه ثلث و خمسین و مایت و الف من

هجرة من لیس له و خلف

بمقام
قسطنطنیّه
المحروسه

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

توکشولغکده دشمنه فرصت ویرمه اوزاق
اولدوغی خیرلودر
دوشمندن صاقنمیان عاقبت زحمتنی
وصررینی چکر
اکشی یوزلو اجی سوزلو اوله‌نك دوستلری
آندن یوز چویره
کامل اولان ادم کلامی سویلدکده اغزندن
شکر آقر
شاه احسان ایدیجی اوله بیك جان
کندینی برجان کبی فدا ایلیه
پادشاه ظلم ایدیجی اولورسه مال و
عسکر اکا فایده ویرمز
پادشاهده عدالت اولملو انك
عدلندن هرکس شاذ اوله
شفقتلو مرحمتلو اولان پادشاهك
آدم انجتمکلکی آز اوله

طایفهٔ نسا ایله چوق خلوت
ایدت پادشاه کندینی حرمتسز
ایدر
هر فقیر ایله مناسب اولمیان
صحبتی ایتمك شاهلری حقیر ایدر
پادشاه عبث یره کولیجی اوله هیبتنه
حرمتنه نقصان ویرر
کیمك درونی اللهده اوله اوکیشینك
دایما قلبی ذینتلنور
هر کیمك ایچروسی حرامدن پاك اولمدی
اوکمسه کوکلره چیقه مز
کوکلکی حرام آرزولردن ایوجه صقله
دلکی یلان سویلمدن خلقی فصل ایتمدن
تمیز طوت
حسد ایتمدن قلبکی پاك طوت
نقصانتی بلان کیشینك جاننه قوت کلور

حالك خوش اولدوغنی ایسترسك
خلقدن امید ایتمه
برکمسه انجو کبی لطیف دررّی ایلیه
سوزی طوتقلو سویلینجه کوکل
چهرن سعنی یاره ایدر
چوق سویلمك ایدن انچنده کوکلی
اولو کبی ایدر
فصاحتله کلام سویلیندن کندوکی
صاقن سنك معرفتکی کوکلی چالیجی
اولور
حقّ سوزی خلاف یره صرف ایلمه
حقك ثناسندن غیری سویله
شول ادم نه احمقدرکه سوزایله
وقتنی ضایع ایدر
یدن و غیبت ایتمدن سکوت
خیرلودر

عاقللرك خوی ساد سکوتکدر جاهللرك
طبیعتی اوتمقلقدر
چوق کلام سویلیان انسانك قلبی
صاغ اولمز
سن سلامت استرسك کاملر
اوکدینی دکلیوب سکوت ایله
حیّ اولان اللهدن خبردر ایسك
شرّ سوزدن اولو کبی اغزکه سکوت
مهرینی اور
نه ایسترسك اللهدن ایسته
قولدن ایستمه

15

عهدنامهٔ همایون

توكلت على الله

بسم الله الرحمن الرحيم

نشان شریف عالیشان سامی مکان سلطانی وطغرای غرای جهان ستان خاقانی
نفذ بالعون الربانی حکمی اولدرکه

چون حضرت حق جل وعلانک علو عنایات بی غایاتی و سرور انبیا علیه وعلی
آله واصحابه افضل التحیاتک سمو معجزات کثیرة البرکاتیله بنکه سلطان صنادید
سلاطین خاقان اساطین خواقین تاج بخش خسروان اورنک نشین ظل الله تعالی
فی الارضین اولوب اشرف البلدان والاماکن وابرک المداین والمساکن قبلهٔ جملهٔ
اسلامیان محراب توجهٔ عامهٔ دیانت عنوان اولان مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منورهنک
حادی وقدس شریف مبارکنک حامی وحاکمی وبلاد ثلثهٔ معظمه که استانبول
وادرنه وبروسه درانلرک وشام جنت مشام وولایت طرابلس شام ومصر
نادرة العصر نزهت ارتسام وکلیاً عربستان وافریقیه وبرقه وقیروان وحلب
شهبا وعراق عرب وعجم وبصره ولحسا ودیلم وخصوصا بغداد دار السداد
ورقه وموصل وشهرزور ودیاربکر وذو القدریه وارضروم بهجت رسوم و
سیواس والنه وقرمان وقارص وچلدر ووان وجزیرهٔ موره وکرید و
قبریس وساقز ورودس ومغرب وحبش ودار الجهاد جزایر وطرابلس
غرب وتونس واق دکز وقره دکز وجزیرهلری وسواحللری ودیار اناطولی
وممالک روم ایلی وجمیعاً کردستان وروم وترک وتاتارستان وچراکسه
وقبارطیان وکورجستان ودشت قپچاق وایلات تاتره دایر اول

حواليلرده واقع عموماً صغناق ومملكت كفه و اطرافنده واقع جمله اويماقان
ومضافاتيله عموماً بوسنه وقلعه بلغراد دار الجهاد وصريب حكومتى و انده اولان
قلاع وحصون وبلاد ارنودلق وبالتمام افلاق و بغدان وجوانبلرنده واقع قلاع
وتعريف و توصيفدن مستغنى نيجه بلدان وبقاعك پادشاه معدلت پناه و
شهنشاه نصرت دستگاهى السلطان ابن السلطان والخاقان ابن الخاقان السلطان
الغازى محمود خان ابن السلطان مصطفى خان ابن السلطان محمد خانمكه منشور
سعادت نشور سلطنتم توقيع رفيع سلطان البرّين ايله موقّع ومزيّن ومثال
بيمثال خلافتم عنوان عظمت نشان خاقان البحرين ايله مطرّز ومعنوندر حضرت
وهاب مالك الرّقاب تعالى شانه عن شوايب الادرتبابك كمال فضل وعنايتى
ايله ملجاء سلاطين عاليتبار وملاذ خواقين ذو الاعتبار اولان عتبۀ عليۀ دولت
مدارمزه افتخار الامراء العظام العيسوّيه مختار الكبراء الفخام المسيحيه مصلح
مصالح جماهير الطايفة النصرانيّه ساحب اذيال الحشمة والوقار صاحب دلايل
المجد والاعتبار ولايت فرانچه نك واكا تابع نيجه ممالك وسيعة المسالكك
پادشاهى حشمتلو اولو رغبتلو قديمى صادق دوستمز اون بشنجى لويز ختم الله
عواقبه بالخير والرشاد واحسن اليه سبيل الصواب والسداد جنابلرى طرفندن
كمال خلوص فؤاد ومزيد خصوصيّت وسداد كيفيتلرينك اشعار وايراديني
حاوى دربار خلافتقرار خسروانه مزه نامۀ دوستى علامه لرى توارد ايلمكدن
ناشى مشار اليه جنابلرينك ذكر اولنان نامۀ ولاتميمه لرين تبليغ وتسليم ايچون

بالفعل ارباب استشاره لرندن اولوب حالا استانه سعادتمزدن ایلچیلك خدمتنده
اولان مقبول و معتبر و مدبّر و فراست کستر قدوة امراء الملة المسیحیّه عمدة کبراء الطایفة
النصرانیّه لویس صالواتور مارکیز دویلنوف ختمت عواقبه بالخیر سدّه سنیه موهبت
عنوان شاهانه مزه عرض و استیذان ایلدکده رسم دیرین دولت ابد قرین اوزره عوارف اذن
خاقانی و عواطف رخصت خسروانیمز مبذول و موصول قلندیغنه بناً مومی الیه پیشگاه
سریر سعادت مصیر ملوکانه و عزّ حضور فایض النور شهریارانه مزده مظهر تشریفات شهنشاهانه مز
اولدکده نصکره مشار الیه جنابلرینك سالف البیان نامه والا دایمه لرینی کتوروب تسلیم ایتمکله
قاعدهٔ قدیمهٔ عثمانی و دیدنهٔ مستدیمهٔ جهانبانی اوزره دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم
ناظم مناظم الامم مکمّل ناموس السلطنة العظمی مرتّب مراتب الخلافة الکبری المحفوف بصنوف
عواطف الملك الاعلی وزیر اعظم ستوده شیّم و وکیل مطلق فرخنده قدم الحاج محمد پاشا
ادام الله تعالی اجلاله و ضاعف بالنصر و التاکید اقتداره و اقباله و ساطتیله ترجمهٔ مفهوم
مودّت مرسومی دخی پایهٔ سریر اعلامزه عرض و تلخیص اولنوب مضمون محبّت مشحوننده
عهد پیشین و دور دیریندن الی هذا الحین اباء کرام و اجداد عظاممز انار الله براهینهم
حضرتیله حشمت اکتناه فرانچه پادشاهلری مابینلرنده منعقد اولان قدیمی دوستلق اسلوب
سابق اوزره مرعی اولمق اقصای امال و منتهای مافی الباللری اولمقدن ناشی فرانچه دولتنك
ایلچیلری و قونسلوسلری و ترجمانلری و تاجرلری و سایر رعایالری اسوده حال و مرفه
البال مرعی و محمی قلنه لر دیو بوندن اسبق کریم الحیات نعیم الممات مرحوم و مغفور له جدّ
امجدم سلطان محمد خان طاب ثراه و نعم مثواه حضرتلرینك زمان میمنت نشانلرنده

بك سكسان دورت سنه‌ٔ هجریه‌سی تاریخیله مورخاً تجدید اولنان عهدنامهٔ
همایون ابهت نمونك اوان بهجت اقتران شهنشاهانه‌مزده دخی تجدید وتاکیدی
وبو دودمان شامخ آلدکانه اولان وفر اخلاص و مزید علاقه و اختصاصه بناً بعض
حوادثك ضمّ و الحاقیله دخی تنویر وتشییدی خصوصی یاد و تذکار و بوکیفیاتی ایلچیٔ
مومیٰ الیه دخی ووکلای دولت علیه‌مزه شفاهاً تقریر واشعار ایلدیکی محاط علم عالم آرای
اسکندرانه‌مز اولمغله از قدیم دولت علیه روز افزونمز ایله فرانچه دولتی بیننده مرصوص
ومأمون اولان بنیان حبّ وولا وبتخصیص هنکام خلافت ظفر اثار وایام سلطنت
ابد قرارمزده دخی خاصّة مشارٌ الیه جنابیلك طرفلرندن ظهوره کلان خلوص وداد
پیرایه وبو ایله قدیمی اولان مصافات وموالاتك فیمابعد دخی یوماً فیوماً مستحکم
واستوار اولمسی ملحوظاتنه بناً انجاح ملتمساتلری حیز قبولده جلوه‌کر اولوب دوستلق
مراسمنك ثمره ونتیجه‌سی اولان تجارت امورینك ترویج وتمشیتی وامدشدکانك ترفیه
امنیتلریچون تاریخ مرقومده بعض ضمیمه ایله تجدید اولنان عهدنامهٔ قدیمه بتمامها طرف
تاجّ الشرف شهنشاهانه‌مزدن دخی مقرّر ومعتبر طوتلدیغندن بشقه از قدیم اداسی
معتاد ومستدیم اولان مصدّریه عفونه وتمشیت امر تجارته ورفاهیت احوال امد
شدکانه دایر نیجه حالات وکیفیات دخی دولت علیه‌ٔمز طرفندن بو دفعه مأمور
اولنلر ایله مذاکره وترتیبنه ومکالمه وتهذیبنه رخصت کامله ومأموریت شامله‌سی اولان
ایلچی مومیٰ الیه میانه‌لرنده بالدفعات بعد المذاکره انفع وانسب اولمق وجهیله تسویه
وتعدیل وقرارداده وتکمیل اولنوب جمله‌سی بینه وزیر اعظم ووکیل مطلقم مشارٌ الیهك

و وساطتلرایله رکاب کامیاب خاقانیمزه عرض و تلخیص اولندقده مجرّد حشمت
نصاب مشارٌالیه جنابلرینک دوستلقده اولان ثبات وخلوص و مشاهده اولنان
صدق درون و داد منصوصلرینه احتراماً جدیداً عقد اولنان موادّک دخی اجرا
و انفاذیچون خط عنایت نقط شاهانه مزه مبتنی اذن همایون موهبت مقرون
ملوکانه مز ارزانی قلنوب بو وجهله فرمان همایونمز شرفصدور بولمغله تجدید اولنان
عهدنامۀ سابقه لفظاً بلفظ بعینها تماماً رتبۀ مقدّمه ده بسط و تقریر و بر وجه مشروح
جدیداً تعدیل و تسویه قلنان موادّ لاحقه دخی درجۀ مذیله ده ذکر و تحریر برله
مجدداً اشبو عهدنامۀ همایون عنایتمقرونمز شرفبخش املا و ایلچی مومی الیهک
یدینه تسلیم و اعطا اولنمغله فرمان همایون واجب الانقیادمز بو وجهله موهبت
آرای اصدار و ایراد اولنورکه

١ فرانچه لودن قدس شریف زیارتنه کلوب کیدنلره و قمامه نام کنیسه ده اولان
رهبانلره دخل و تعرض اولنمیه

٢ و فرانچه پادشاهی اولنلر قدیمدن آستانۀ سعادتمز ایله دوستلق اوزره اولوب
دوستلغه خلل ویرر وضعلری اولمامغله مرحوم و مغفورٌله سلطان سلیم خان
طاب ثراه زماننده ممنوع اولان متاعدن پنبه و رشتۀ پنبه و سختیان ویرلمه
دیو حکم همایون ویرلمش ایمش

حالا آستانۀ سعادتمزه اولان کمال اخلاص و اختصاصلرینه بناءً اجداد

عظامیمز نور الله مراقدهم زماننده ممنوعاتدن آقچه لریله بال مومی وكون ویریلوب
بر فرد مانع اولمیه دیو عهدنامه ده قید اولنمغین قدیمدن كما كان مقرر طوتیلوب
٣ و ولایتلرندن ادملری و تجاری كتوردكلری غروشدن ممالك محروسه مده
اولادن رسم آلنمامغله حالا دخی طلب اولنمیه و غروشلرین اقچه قطع ایدرز
دیو خزینه دارلر و ضربخانه امینلری دخل ایلمیه لر
٤ و فرانچه تجارندن بعضی حربی كمیلرینه كیروب كندو حاللرنده تجارت اوزره ایكن حربی
كمیده بولندیكن دیو كندولرین اسیر و اثوابلرین كرفت ایلمك شرع شریفه مخالف اولمغین
مادامكه كندو حاللرنده تجارت اوزره اولوب قورسان كمیسنده قعاد اوزره اولمیه لر
اول بهانه ایله اثوابلری كرفت و كندولری اسیر اولمیه
٥ فرانچه لودن بری ملك كمیسنه حربی ولایتندن ذخیره تحمیل ایدوب ینه حربی
ولایتنه كیدركن اهل اسلام كمیلری راست كلدكلرنده دشمنه ذخیره ایلدرسن
دیو كمیسی كرفت و كندولرین اسیر ایتمیه لر
٦ و ذمیلردن بری ممالك اسلامیه دن ذخیره آلوب كیدركن كرفت اولندقده
فرانچه لولردن كمیده اولان اجیرلر اسیر اولمیه
٧ و فرانچه لولر اهل اسلام كمیلرندن اختیارلریله ذخیره صاتون الوب حربی ولایتلرینه
كتمیوب كندو ولایتلرینه كیدركن اهل اسلام كمیلری راست كلدكلرنده
اخذدن صكره كمیی كرفت و ایچنده اولنلری اسیر ایتمیه لر و الك كبی
فرانچه لو اسیر بولنور ایسه اطلاق اولنوب اثوابی ویریله

٨ مشارٌ الیه فرانچه پادشاهنك رضاسی اوزره تاجرلری ولایتلریندن كتوردكلری و آلوب كوتوردكلری
متاعدن قدیمدن نه بهایه طوتوب كمرك آلنه كلدیسه ینه اول منوال اوزره آلنوب زیاده
بهایه طوتلمیه

٩ و بیع ایچون اخراج اولنان متاعدن ماعدا آخر اسكله‌یه كتمك استدكلرنده متاعلرندن كمرك
طلب ایلمیه‌لر و آخر اسكله‌یه ایلتمكه مانع اولمیه‌لر

١٠ و حادث اولان قصابیه و رفت و باج و یساق قولی و اوچ یوز آقچه‌دن زیاده سلامتلك رسمی
طلب اولنمیه

١١ جزایر غرب قورسانلری لیمانلرنه واردقلرنده رعایت اولنوب باروت و قورشون و یلكن
و سایر آلات ویریلوب لكن مزبورلر فرانچه تجارینه راست كلدكلرنده اسیر و ماللرین
غارت ایدرلر ایمش مرحوم جدّ بزركوارم سلطان مراد زماننده بالدفعات تنبیه اولنوب
متنبّه اولمیوب تعدّی اوزره ایمشلر بو خصوصه دخی رضای همایونم یوقدر اول مقوله
فرانچه‌لو اسیر وار ایسه اطلاق اولنوب ماللری بیقصور ویریله من بعد متنبّه اولمیان
قورسانلرك شناعت ایلدوكی مشارٌ الیه نامه ایله اعلام ایلدكده قنغی بكلربكی زماننده
اولور ایسه اول بكلربكی معزول اولوب غارت اولنان آلاتلری تضمین ایتدریله بو خصوص ایچون
دفعاتله تنبیه اولنمشیكن مقیّد اولمدقلری اجلدن امر شریفمه امتثال ایتمزلر ایسه
انلر دخی فرانچه ولایتنه واردقلرنده فرانچه پادشاهی طرفندن قلعه‌لرینه و لیمانلرینه قبول ایلمیوب

فسادلرين دفع ايچون تقييد ايلدكلرنده عقد اولنان عهده خلل ويرمز ديو ايجداد عظاميمز

زماننده ويريلان حكم شريفك مضمونى نه كه كان مقرر اوله و بوبابده موفى اليهلر شكر وشكايتى

مقبول همايونم اوله

١٢ وجزاير و تونسه تابع استوريغه كورفزى نام محللرده اجداد عظام طاب ثراهم زمانلرنده

فرانچهلو مرجان و بالق صيد ايلمكى ايچون محللر ويرلمش اولدقدن بارى اولادن محارت اوزره

اول محللرده كماكان بالق و مرجان صيد ايليهلر و تجارجقدن كمسنه به دخل ايتدرمليه

١٣ و ايلچيلرى خدمتلرنده اولان ترجمانلرى اوليكلدوكى اوزره خراجدن و قصابيهدن وساير

تكاليف عرفيهدن معاف اولهلر

١٤ و فرانچه تجارى كميلرينه تحميل ايلدكلرى متاعدن و بعض ذميلر كندو كميلريله حربى

ولايتنه آلدوب كتوردكلرى متاعدن ايلچيلرينه وقونسلوسلريته عايد اولان

رسملرين و بالاج حقلرين بيقصور ويروب عناد ومخالفت ايلميهلر

١٥ و فرانچهلولرك برى ارهسنده قان و ياخود امر شناعت واقع اولور ايسه ايلچيلرى

و قونسلوسلرى آيينلرى اوزره كوروب فصل ايدوب ضابطلردن بر فرد دخل

و تعرض ايلميهلر

١٦ و تاجرلرينك احوالى ايچون نصب ايلدكلرى قونسلوسلردن بعض كمسنهلر

دعواى ايلدكلرنده كندولرين حبس ايدوب اولرين مهرليوب تعدّى ايتميهلر

قونسلوسلری ایله دعواسی اولنلرک خصوصی آستانه سعادتمده استماع اولنه ذکر اولنان
موادک علاقنه مقدم و مؤخر امر شریف ابراز اولنور ایسه استماع اولنمیوب عهدنامهٔ
همایون موجبنجه عمل اولنه

١٧ و مشار الیهلرک سلسلهٔ نسلی ملت مسیحیه و ملوک طوایف عیسویه میاننده
مشهور اولان قراللر و بانلردن مقدم مقالید سلطنت مفوض و مسلم اولدیغندن
ماعدا آبا و اجدادمز عوالی نشانمزک زماننده بو آنه کلنجه عتبهٔ علیه عدالت
عنوانمزه دخی جمله قراللردن زیاده خلوص بال ایله دوستلق ایدوب شمدیه دک
مابینده اصلا نقض عهد و امان و نکث میثاق ایمان واقع اولمیوب سدهٔ سعادتمزه
کمال اخلاص ایله اختصاصده ثابت قدم و راسخ دم اولدقلری ایجلدن آستانهٔ
سعادت آشیانه‌مزده مقیم اولان فرانچه ایلچیلری دیوان بلند ایوانمزه کلدکلرنده
و وزرای عظام و مشیران ذوی الاحترامزه واردقلرنده اسپانیه و سایر قراللرک
ایلچیلرینک اوزرلرینه قدیمدن اولدوغی اوزره تقدم و تصدر ایلیه لر

١٨ و هدایا و لباسلری و ماکولات و مشروبات و بانلری مهمی ایچون اقچه‌لرایله کتوردکلری
نسنه‌لردن کمرک و باج طلب اولنمیه و بندرلرده اولان بایلوسلری دخی اسپانیه
و سایر قراللرک بایلوسلرینه آستانه سعادتمده جاری اولدیغی اوزره تقدم
و تصدر ایلیه لر

١٩ و فرانچه لولرک کندو مماللری و سایر اثوابلریله قالیونلری و سایر کمیلری جمیع زمانده اسکله‌لره
استمانیه
ولنمانلره و سایر ممالک محروسه‌مزه اشلیانلر امن و امان اوزره کلوب کیدوب انلرک کبی دریاده
قورتنه مضایقه ویروب کمیلرینه معاونت لازم اولدقده اول محلده حاضر بولنان اکر خاصّته
کمیلر سنلقیدر و اکر غیریدر معاونت و مظاهرت ایلیه‌لر و قالیونلرینک سرداری و رؤساسنک
مختاری قپودانلرینک قایم مقامی رعایتنک اهتمامی خصوصنده دقیقه فوت اولنمیوب
و اقچه‌لرایله زاد و ذواده‌لری تدارکنده سعی و اهتمام ایلیه‌لر

و اکر شدّت روزکار ایله دکز کمیلرین قره‌یه اترسه بکلر و قاضیلر و غیریلر معاونت ایدوب
قورتلان اسباب و اموالکیره کندولرینه ویریلوب دخل اولنمیه
فرانچه لولره پادشاهی بیراغی ایله
٢٥ و بالجمله اکر قوریدن و اکر دریاده کندو حالنده یوریبان ~~فرانچه لولر~~ امن و امان
اوزره کلوب کیدن تجار طایفه‌سی و نه اول دیار تاجرلری و ترجمانلری و سایر ادملری دریادن
و قره‌دن ممالک محروسه‌مه کلوب بیع و شرا و تجارت ایلیوب شویلکی رسم عادیه و قونسلوسلق
حقیدر عادت و قانون اوزره ویردکلرندن صکره کلشده و کیدشده قپودانلردن و دریاده
یوریبان خاصّته و کوکللو ریسلردن و غیریدن و عسکریدن کمسنه مانع اولمیه

٣١ و تجار طایفه‌سنک رضالری یوغیکن بعض شیا و متاع جبرًا اوزرلرینه براغلوب تعدی اولنمیه

٣٢ و فرانچه لودن بری مدیون اولسه بورجلودن طلب اولنوب اکر کفیل دکل ایسه
اخر کمسنه‌دن طوتلوب طلب اولنمیه و اکر مرد اولسه اثواب و اموالنه کمسنه دخل ایتمیه

٧ مقدّما مریلردن اولوب صکره‌دن فرانچه رعایاسنه لاحق اولنلره کمسنه
مانع اولمیوب دخل و تعرّض قلمیه

كيمسنه وصيت ايدر ايسه انلره ويريله اكر وصيتسز مرد اولورسه قونسلوسلرى معرفتيله اقربالرى

يولداشنه ويريله بيت المالجيلر و قسّاملر دخل ايلميه

٢٣ فرانجه تاجرلرى ترجمانلرى و قونسلوسلرى ممالك محروسه مده بيع و شرا و تجارت و كفالت خصوصلرنده

وساير امور شرعيه ده قاضيه وارو ب ثبت سجل ايتدرو ب ويا حجت آله لر صكره نزاع اولور ايسه

حجته و سجله نظر اولنوب موجبى ايله عمل اولنه ايكيسندن برى اولميوب مجرّد شاهد زور

اقامت ايدو ب خلاف شرع شريف نسنه دعوى ايدرلرسه مادامكه قاضيلردن حجتلرى اولميوب

و ياخود سجلده مقيّد بولنميه انلك كبى تزوير ايتدرميوب خلاف شرع شريف اولان

دعوالرى استماع اولنميه و بعض كمسنه لر بزى شتم ايلديكز ديو مجرّد جلب و اخذ

ايچون خلاف شرع شريف رنجيده ايدرلرسه منع و دفع اولنه بونلردن برى دين ايدنيسه

وياخود بر وجهله متّهم اولوب غيبت ايلسه انلك ايچون كندوهسز كفيل اولميان آخرلرن

كمسنه رنجيده اولنوب طوتلميه

٢٤ و فرانجه لويه متعلق اسير بولنور ايسه ايلچيلرى و قونسلوسلرى تعيين ايليوب فرانجه لودر

ديرلر ايسه آنلك كبيلر صاحبلرى وياوكيللر ايله سدّة سعادتمه كونديرله قضيه سى

كوريله فرانجه لودن ممالك محروسه مده تمكن ايدنلردن خراج طلب اولنميه

٢٥ اسكندريه و طرابلس شام و جزاير و ساير برلرده اسكله لرنده نصب اولنمش قونسلوسلرينك

يرينه اول خدمت عهده سندن كلور بر آدملرين تعيين ايليوب كندر دكلرنده كمسنه

مانع اولميه و تكاليف عرفيه دن معاف اوله

٢٦ و فرانچه تجاری ایله بر کمسنه نك نزاعی اولسه قاضی یه واردقده فرانچه لونك ترجمانلری حاضر
بولنمز ایسه قاضی دعوالرین استماع ایتمیه اگر ترجمانلری مهم مصالحده ایسه گلنجه
توقف اولنه اما انلر دخی تعلل ایدوب ترجمانمز حاضر دکلدر دیو چوق ایتمیوب ترجمانلرین
احضار ایلیه واگر فرانچه لولر بری بری ایله نزاعلری اولسه ایلچیلری وقونسلوسلری
عادتلرنجه گوروب فصل ایدن کمسنه مانع اولمیه

٢٧ و فرانچه گمیلری عادت وقانون اوزره استانبولده ارانوب کتدکدن صکره قانون قدیم
اوزده بر دخی بوغاز حصارلری اوکنده ارانوب اجازت ویریلور ایمش حالا قانون قدیمه
مخالف بر دخی کلیبولیده ارانور ایمش من بعد عادت قدیمه موجبنجه بوغاز حصارلری
اوکنده ارانوب گیده

٢٨ و ممالك محروسه مدن دریا یوزینه چقان گمیلر و قدرغالر و دونتمالر دریاده فرانچه
گمیلرینه بولشدقده بری برینه دوستلق ایدوب ضرر زیان ایتمیوب مادامکه کندو
رضالری ایله هدیه ویرمیه لر جبرا آلات واثوابلرین و امرد اوغلانلرین وغیری نسنه لرین
آلوب تعدی ایتمیه لر

٢٩ و ندیکلویه ویریلان عهدنامهٔ همایونده مسطور اولان خصوصلر فرانچه لو حقنده دخی
مقرر اولوب شرع قویم و عهدنامهٔ همایونه مغایر کمسنه مانع ومزاحم و متخاصم اولمیه

٣٠ مزبور قالیونلر وگمیلر ممالك محروسه مه گلدکلرنده حفظ و صیانت اولنوب
امین و سالم گیروگیده لر اگر اثواب و اموالی یغما اولنمش بولنور ایسه عادت اولنان

اثواب واموالك وادملرینك ظهوره كلمه سی باینده سعی واقدام اولنوب اهل فساددن هر

كیم اولور ایسه اولسون كركی كبی حقلرندن كلنه

بكلربكیلر وسنجاق بكلری وقپودانلر قوللرم وقاضیلر وامینلر ومخاصه وكوكللو ویسلر ٣٦

ومعموماً ممالك محروسه م اهالیسی اشبو عهدنامه همایونمك مضمون معدلت مقرونی

ایله عمل ایلیوب قطعاً خلافنه بوواز كوسترملیه شویله كه فرمان قضا جریانمه مخالفت

ومعاندت اوزره اولوب ساعی بالفساد اولان طایفه طاغیه دن اوله لر اول مقوله لره

امان وزمان ویرمیوب حقلرندن كلنه كه سایرلرینه موجب عبرت واقع اوله وبالجمله

مرحوم مغفورله سلطان سلیمان خان وابداد عظامم انار الله تعالی برهانهم زمان

شریفلرنده عنایت اولنان عهدنامه لر موجبنجه عقد اولنان عهده وامانه مخالف اصلا

دخل وتعرض ایتدرلمیه

وبوندن اقدم آستانۀ سعادتمه مستقل ایلچیلری اولمیان حربی طایفه‌سی فرانجه ٣٧

پادشاهی بیراغی آلتنده تجارت وزیارت ایچون ممالك محروسه مه كلوب كتمكله ابداد

عظامم طاب ثراهم زمانلرنده اذن همایون ویریلوب فرانچه لوره ویریلان عهدنامه لرده

دخی مسطور ایكن بعده بعض علت سببی ایله طایفه مزبوره ممالك محروسه مه

كلیت اوزره كلمكدن منع وعهدنامه لرندن اخراج اولنمشلر ایدی مقدما مشارالیه

فرانچه پادشاهی سدهٔ سعادت مآبدینه نامه کوندروب جریلر تجارتندن منع اولندقلری
تقدیریله قدس شریف زیارتنه اوتدن واره کلدکلری اوزره واروب کلوب رنجیده اولنمیه‌لر
وبعد زمانً طایفهٔ مزبوره‌یه تجارت ایچون ممالک محروسه‌مه کلوب کتمکه رخصت
ویریلور ایسه اول زمانده کیدو فرانچه بیراغی آلتنده کلوب کیدوب تجارت ایده‌لر دیو
التماس ایتمکین موافق ایله فرانچه پادشاهنک آبا عن جدٍّ اجداد عظامم زمانندن
الی هذا الان عتبهٔ علیه‌مزه اولان قدیمی دوستلغنه رعایةً رجاسی مقبول همایونلری
اولوب فرمان عالیشانلری شویله صادر اولمشکه ملت نصارادن مشارالیه
فرانچه پادشاهی ایله دوستلق اوزره اولان جریلردن قدس شریف زیارتنه عزیمت
ایلینلر اوتدن کله کلدکلری اوزره کیدو امن وامان ایله کندو حاللرنده کلوب کیدوب
زیارت ایتمک استدکلرنده کلشده و کیدشده رنجیده و رمیده اولنمیه‌لر وبعد زمانً
طایفهٔ مزبوره‌یه ممالک محروسه‌مه تجارت ایچون کلوب کتمکه اذن همایون ویرلمک
اقتضا ایدر ایسه اول زمان اسلوب سابق اوزره فرانچه پادشاهی بیراغی آلتنده کلوب
کیدوب اغیارک بیراغی آلتنده کلوب کتمکه قطعاً رضا کوسترلمیه دیو وبه مشروح اوزره
قدیمدن اجداد عظامم زمانلرندن بوآنه دکین اللرنده اولان مفصل و مصرح عهدنامه
همایونلری تجدید و فیمابعد ذکر اولنان مواد الحاق اولنمغله خط همایون ایله صادر اولان
فرمان عالیشان موجبنجه جمله‌دن بری فرانچه‌یه تابع اولان پسقیوسلو و سایر فرنک مذهبنده
اولان رهبان طایفه‌سی هر نه جنسدن اولور ایسه اولسون ممالک پادشاهیده قدیمدن
اولدقلری یرلرده کندو حاللرنده اولوب ایینلرین اجرا ایلدکلرنده بکسنه مانع اولمیه
و قدس شریفده داخلنده و خارجنده و تمامه نام کلیساده قدیمدن اولدقلری

اوزره تمکن ایلیان فرنك رهبنلرینك عادا ساکن اولوب اللرنده اولان زیارتکاهلرینه

کماکان فرنك راهبلرینك اللرنده اولوب کمسنه دخل ایتمیه وتکالیف طلبیله رنجیده

ایتمیه لر و دعوالری ظهور ایدلکده محللنده فصل اولنماز ایسه استانهٔ سعادته

حواله اولنه

٣٤ وقدس شریفه واران فرانسز واندره تابع اولان هرنه جنسدن اولور ایسه وارمده

وکلمده کمسنه دخل ایتمیه غلطه ده اولان بزویت وفیوپیین نام

٣٥ ٣٦ ایکی کلیسه لری ینه اللرنده وضبط وتصرفلرنده اولوب اورکلیسالری بری احراق اولنمغله

اذن شرعله تعمیر اولنوب ینه کالاول فیوپیین اللرنده اولوب رنجیده اولنمیه کذلك ازمیرده

وصیداده واسکندریه ده وسایر اسکله لرده اولان فرانسز طایفه سنك کلیسالرینه

دخل ورنجیده اولنمیه وبو بهانه ایله اقچه لرین المیه لر

٣٦ ٣٧ وغلطه اولان بیمارخانه لرنده کندو حاللرنده انجیل تلاوت ایدلکلرنده رنجیده اولنمیه لر

٣٨ فرانچه تجاری ممالك محروسه یه کتوردکلری والوب کوتوردکلری امتعه دن قدیمدن

٣٧ بوانه دکین یوزده بش ویروب نکو دولت علیه نك قدیمی دوستلرندن اولمغله یوزده

اوچ کمرك ویرمك اوزره مجدّداً اللرنده اولان عهدنامهٔ همایونلرینه الحاق اولنمق بابنده

استدعای عنایت ایتمکین ریالری حین قبولده واقع اولوب وجه مشروح اوزره

ویروب زیاده طلب اولنمیه وکمرکلرین ادا ایلدکلرنده ممالك محروسه ده جاری اولان

نقود خزینه عامره یه آلندیغی منوال اوزره آلنوب نقصان و زیاده طلبیله

رنجیده اولنمیه لر

٣٨ ٣٩ واستانهٔ سعادتده ایلچیلری وقونسلوسلری کتخدالری اولمیان پورتقال

وچیلیه وقاتلان ومسته وانقونه وسایر حربی طایفه سندن فرانچه پادشاهنك

بيراغى آلتنده قديمدن كلدكلرى اوزره اختيارلريله كلنلر كندو حاللرنده اولوب صلح وصلاحه
مغاير وضع وحركت صادر اولمدقچه ساير فرانسزلر كبى كمركلرين ويروب كمسنه دخل ايليه

٣٩ مصدريه حق انكلتره تجارى ويردكلرى اوزره انلر دخى اسلامبولده وغلطه ده اولان
مصدريه بيلره ويروب زياده طلبيله رنجيده اولنميه و امنا زياده كمرك تحصيلى ايچون
متاعلرين زياده بهايه طوترلرايسه اقچه برينه متاع آلوب مخالفت ايلميه‌لر وبركره
كمركى ادا اولنمش ايپك و يمشك تكرار كمركى طلب اولنميه و كمركلرين آلدقلرنده ادا تذكره‌لرين
ويروب اخر اسكله‌يه كوتورمكه مانع اولميوب وتكرار بر اسكله‌ده دخى كمرك طلبيله
رنجيده اولنميه

٤٠ و فرانچه قونسلوسلرى و انلره تابع اولان رهبان وتجار طايفه‌سى و ترجمانلرى كندو
نفسلرى ايچون معتاد معيّنه قدر اولرنده شيره صقوب وطشره‌دن خمر كتوروب
استعمال ايدكلرنده رنجيده اولنميه‌لر

٤١ و درت بيك اقچه‌دن زياده اولان دعوالرى ديوان همايونده استماع اولنوب غيرى
يرده استماع اولنميه

٤٢ و فرانچه‌لور اولديغى محللرده قان واقع اولسه اول محللرده بولنان فرانچه‌لوره مادامكه
اوزرلرينه برنسنه ثابت اولمدقچه جريمه ناميله من بعد رنجيده و رميده اولنميه

٤٣ و ايلچيلرى خدمتنده اولان ترجمانلر فرانچه‌لوره عنايت اولنان معافيّت انلرك
حقّنده دخى مقرّر اوله ديو بالاده اشارت اولنديغى اوزره جدّ امجدم مرحوم مشاراليه
حضرتلرينك هنگام خلافتلرنده تجديد اولنان اشبو عهدنامهٔ قديمه‌يى مقبول

ومعتبر و مرعی و مقرر طوتدیغمدن غیری بو دفعه عقد و تنظیم و عهدنامهٔ قدیمهٔ مذکوره‌یه
ضمّ و الحاق ایله تسویه و تتمیم قلنان موادّ ملتمسهٔ آتیه دخی بو سیاق اوزره شرح و بیان
اولنورکه

٤٤ حشمتلو فرانچه پادشاهنك ایلچیلری و قونسلوسلرینك تقدّم و تصدّری ایچون یوتدن
اقدم عقد اولنان موادّك مفهومندن ماعدا طرف دولت دایم القرارمدن مشارٌالیهم
جنابلرینه پادشاهلق القابی از قدیم اطلاق اولنمغله ایلچیلری و قونسلوسلری
دخی اشبو القابه مناسب اولان التفات ایله در دولت علیه‌مدن ملتفت
و معامله اولنه‌لر

٤٥ حشمتلو فرانچه پادشاهنك ایلچیلری و قونسلوسلری دیله‌دکلری ترجمانلری استخدام و
استدکلری یساقچیلری اعمال ایدوب بو خصوصده کندولره مناسب اولمیانلری استخدام
ایله دیو جبراً اولنمیه‌لر

٤٦ اصل فرانچه‌لودن بولنان ترجمانلر ایلچیلرك و قونسلوسلرك وکیللری اولمغله ترجمه‌لرینی
صحت و حقیقتی اوزره ایراد وظیفه‌لرینی اجرا ایلدکلرنده مؤاخذه و حبس اولنمیه‌لر
و بو خصوصده تقصیراتلری ظهوره ایدر ایسه ایلچیلری و قونسلوسلری طرفندن تأدیب
اولنوب آخر طرفندن رنجیده اولنمیه‌لر

٤٧ دولت علیه‌م رعایاسندن اولوب ایلچیلك سراینده خدمت ایدنلردن یالکز
اون بش نفر خدمه تکالیفدن معاف اولوب رنجیده اولنمیه‌لر